श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-३ (Sem_6) **प्रश्नपत्र-६** **गुणाः - ७०**

विषयः - पौरोहित्यम् (Old_Syllabus) **समयः - ११:०० तः ०२:००**

दिनाङ्कः - २३-०४-२०१६ **सन्दर्भग्रन्थः - छान्दोग्यब्राह्मणम्**

युनिट-१

प्रश्नः -१ निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भ व्याख्या विधेया । ०८

(१) देव सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुवयज्ञपतिं भगाय ।
दिव्योगन्धर्वः केतपूः केतं न पुनातु वाचस्पतिर्वाचं नः स्वदतु ॥

(२) इममश्मानमारोहाश्मेव त्वं स्थिरा भव ।
द्विषन्तमपबाधस्व मा च त्वं द्विषतामधः ॥

(३) लेखा सन्धिषु पक्ष्मस्वावर्तेषु च यानि ते ।
तानि ते पूर्णाहुत्या सर्वाणि शमयाम्यहम् ॥

प्रश्नः -२ छान्दोग्यब्राह्मणस्य प्रथमप्रपाठकस्य प्रथमखण्डे कन्यायाः रक्षार्थं अग्नेः स्तुतेः वर्णनं कुरुत । ०८

अथवा

प्रथमखण्डे कन्यायाः विवाहसंस्कारकर्मणि केषां देवानां नामानि सन्ति एवं केभ्यः देवेभ्यः आहुतिः प्रदीयते ? ग्रन्थानुसारं वर्णयत ।

प्रश्नः -३ कयोश्चिद् द्वयोः टिप्पणी कार्या । ०४

(१) लाजाहोमविनियुक्तइष्टप्रार्थनां लिखतु ।

(२) 'सप्तपदानि' कानि वचनानि विलिख्य व्याख्या कार्या ।

(३) सौभाग्याशीर्वादवाक्यानि ग्रन्थोक्तरीत्या व्याख्यायताम् ।

प्रश्नः -४ अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत । ०५

(१) अघोरचक्षुः इत्युक्ते किमर्थं भवति ? *(२) इन्द्रः वधुं प्रति किं किं कथयति ?*

(३) बृहस्पतिः कयोः नियोजनं करोति ? *(४) कन्यायाः केशेषु कानि पापानि सन्ति ?*

(५) पूर्णाहुतिहोमे कानि अपलक्षणानि नष्टानि भवन्ति ?

(६) ध्रुवदर्शनेन को लाभः ? *(७) अग्निप्रदक्षिणं किमर्थं भवति ?*

युनिट-२

प्रश्नः -५ निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । ०८

(१) अग्ने व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तत्ते प्रब्रवीमितच्छकेयम् ।
ते नर्घ्या समिदमहमनृतात् सत्यमुपैमि स्वाहा ।

(२) यदपां घोरं यदपां क्रूरं यदपामशान्तमति तत् सृजामि ॥

(३) इमा मधुमतीर्मह्यमनष्टाः पयसासह ।

गाव आज्यस्य मातरा इहेमाः सन्तुभूयसीः ॥

प्रश्नः -६ उपनयनकर्मणि आचार्यमाणवकयोः सम्वादं यथाशास्त्रं वर्णयतु । ०८

अथवा

उपनयनसंस्कारे आचार्यस्य योगदानं लिखतु ।

प्रश्नः -७ द्वयोः टिप्पणी कार्या । ०४

(१) महाव्याहुतिं विलिख्य तस्य महत्त्वं लिखतु ।

(२) माणवकेन कृतं दण्डस्तुतिं वर्णयतु ।

(३) माणवकः कुत्र कथं कयारीत्या कस्मिन जले स्नानं करोति ?

प्रश्नः -८ अधोलिखितेषु पञ्चानां लघूत्तरं लिखत । ०५

(१) आदित्यस्य वर्णः कः ?

(२) दण्डस्य केन देवेन सम्बन्धः ? किदृशं रूपं दण्डस्य ?

(३) माणवकं के देवाः रक्षन्ति ?

(४) पशुवृद्धिकामार्थं किदृशं वर्णनमस्ति ?

(५) मालायाः किदृशं स्वरूपम् ?

(६) संसारस्य नेत्ररूपः कः देवः ?

(७) माणवकस्य स्नानसमये कः अग्निः ?

युनिट-३

प्रश्नः -९ कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भ व्याख्या कार्या । ०८

(१) नमः पृथिव्यै दंष्ट्राय विश्वंमृन्मा ते अन्तेरिषाम् ।

सहतं मा विवधीर्विहतं माऽभि संवधीः ॥

(२) प्रथमा हव्युवास सा धेनुरभवद यमे ।

सा नः पयस्वती दुहा उत्तरामुत्तरां समाम् ॥

(३) अमीमदन्त पितरो यथाभागमावृषायिषत ॥

प्रश्नः -१० द्वयो सूत्रयोः व्याख्या कार्या । ०८

(१) गृहान्नः पितरो दत्त ॥ *(२) नमो वः पितरो घोराय नमो वः पितरो रसाय ।*

(३) ग्रन्थानुसारं पितृस्तुतिवर्णनम् ।

प्रश्नः -११ कस्यचिदेकस्य टिप्पणी कार्या । ०२

(१) जातवेद अग्नेः स्तुतिः । *(२) रुद्ररूपाग्नेः ग्रन्थोक्तानुसारं वर्णनं कुरु ।*

प्रश्नः -१२ कयोश्चिद् द्वयोः लघूत्तरं लिखत । ०२

(१) अक्षयकामनार्थं कस्य स्तुतिः कृता ? (२) पवित्रे स्थो वैष्णव्यौ व्याख्याताम् ।

(३) छान्दोग्यब्राह्मणस्य सम्बन्धः केन वेदेन सह वर्तते ?

(४) ग्रन्थस्यभाष्यकारः कः ?